

Sygn. akt VIII Ga 81/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący - SSO Piotr Sałamaj

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2013 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w T.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum

w Szczecinie z dnia 26 listopada 2012 r., sygn. akt XI GC 905/12

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VIII Ga 81/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie w sprawie o sygn. akt XI GC 905/12 zasądził od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz powoda (...) spółki akcyjnej w T. kwotę 1.825,16 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 4 października 2011 r. (pkt 1. wyroku) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 647 zł tytułem kosztów procesu (pkt 2.).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że podstawą prawną roszczenia powoda był przepis art. 535 k.c. Podniósł, że powód przedstawił wystawioną przez siebie fakturę z pieczętką pozwanego i podpisem jego pracownika. Faktura VAT ma walor dokumentu prywatnego (art. 245 k.p.c.), może jedynie dowodzić, iż osoba, która ją podpisała, złożyła oświadczenie w niej zawarte. Faktura stanowi powszechnie przyjęty dokument rozliczeniowy. Jej doręczenie umożliwia dłużnikowi podjęcie czynności mających na celu sprawdzenie, czy świadczenie jest zasadne tak co do zasady, jak i co do wysokości. Umożliwia też podjęcie czynności finansowych zmierzających do spełnienia świadczenia. Faktura, jako dokument rozrachunkowy, nie stanowi dowodu wykonania umowy w sposób uzasadniający żądane wynagrodzenie. Z punktu jednak widzenia zasad doświadczenia życiowego znanym jest, iż w kontaktach handlowych pomiędzy przedsiębiorcami, szczególnie w zakresie sprzedaży towarów, na potwierdzenie dokonanej transakcji wystawiane są faktury służące obu stronom do rozliczeń. Często samo wystawienie faktury zastępuje sporządzanie umów na piśmie. W niniejszej sprawie przedstawione dowody uprawniają na gruncie art. 231 k.p.c. do wysuwania wniosków, iż pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy sprzedaży. Świadek A. Ł. nie pamiętał szczegółów tej umowy jednak jednoznacznie wskazał, iż dostarczał zamówiony towar do punktu pozwanego oraz, iż w przypadku

faktury przelewowej zawsze żądał na fakturze pieczętki kontrahenta. Na fakturze znajdującej się w aktach taka pieczętka widnieje, co w ocenie Sądu Rejonowego potwierdza, że towar został przez świadka dostarczony. Co więcej do akt powód dołączył wezwania do zapłaty należności, z dowodami ich doręczenia pozwanemu. Pozwany zaś nigdy nie zakwestionował istnienia należności. Racjonalnie działający przedsiębiorca podejmuje kroki w celu wyjaśnienia dlaczego obciążono go fakturą za niezamówiony towar. Brak jakiegokolwiek korespondencji w tym zakresie świadczy jednoznacznie o tym, iż pozwany towar zamówił, otrzymał, a w chwili obecnej próbuje uniknąć obowiązku zapłaty.

Orzeczenie o odsetkach oparte zostało o przepis art. 481 k.c., zaś o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł apelację od powyższego wyroku zaskarżając go w całości oraz zarzucając mu naruszenie:

- 1) art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego w miejsce swobodnej i przyjęcie, że osoba zamawiająca i odbierająca towar od powoda była upoważniona do dokonania takich czynności przez pozwanego;
- 2) art. 231 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że skoro pozwany zapłacił za kilka faktur przedstawionych przez powoda to za pozostałe faktury VAT również ciąży na nim obowiązek zapłaty, przyjęcie że dotychczasowa współpraca stron obejmowała również niezapłacone faktury, przyjęcie ze strony łączył umowa której podstawą były wystawione faktury;
- 3) art. 535 k.c. poprzez błędne uznanie, iż strony niniejszego postępowania sądowego łączył stosunek prawny wynikający z treści zawartej umowy sprzedaży;
- 4) art. 66 k.c. w zw. z art. 61 k.c. poprzez ich niezastosowanie i błędne przyjęcie, że strony łączyła umowa, błędne przyjęcie że pozwany zaakceptował elementy umowy wskazane przez powoda, błędne przyjęcie, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia jakiegokolwiek umowy uzasadniającej dochodzone przez powoda roszczenie o zapłatę;
- 5) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez błędne przyjęcie, że strony łączył stosunek zobowiązaniowy będący podstawą wystawiania przez powoda faktur VAT i istnienie po stronie pozwanej obowiązku zapłaty;
- 6) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że osoby zamawiające i odbierające towar były upoważnione do działania w imieniu pozwanego.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy jako sąd meriti w granicach wniesionej apelacji, co wynika z dyspozycji art. 378 § 1 k.p.c., rozważa na nowo zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym dokonuje jego samodzielnej oceny prawnej. Powyższa analiza pozwala stwierdzić, że stanowisko Sądu drugiej instancji, zarówno w zakresie ustaleń faktycznych oraz ich oceny prawnej w całości pokrywa się z argumentacją zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, tym samym niecelowym jest jej powtarzanie. Wywody zaprezentowane w apelacji, w tym podniesione zarzuty, nie stanowiły wystarczającej podstawy do weryfikacji orzeczenia Sądu Rejonowego w postulowanym przez apelującego kierunku, zwłaszcza że Sąd ten przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób wyczerpujący, a zebrany w sprawie materiał poddał wszechstronnej i wnikliwej ocenie, z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów.

Zarzuty dotyczące naruszenia zarówno przepisów prawa materialnego i prawa procesowego sprowadzają się w istocie do zakwestionowania faktu zawarcia przez strony umowy sprzedaży o treści odzwierciedlonej w fakturze VAT nr

(...) z dnia 3.09.2011 r., jak również do twierdzenia, że osoba zamawiająca i odbierająca towar od powoda nie była uprawniona do dokonania takich czynności przez pozwanego. W tej sytuacji omówienie tych zarzutów nastąpi łącznie.

Na wstępie trzeba stwierdzić, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił w oparciu o treść zeznań A. Ł. i przedłożonej faktury VAT, że strony łączyła umowa sprzedaży na warunkach wynikających z tego dokumentu rozliczeniowego.

Należy zgodzić się ze skarżącym, że świadek A. Ł. nie potrafił w sposób szczegółowy wskazać na okoliczności zawarcia i wykonania umowy sprzedaży udokumentowanej fakturą VAT nr (...) z dnia 3.09.2011 r. Wbrew jednak twierdzeniom apelacji treść tych zeznań została odniesiona do pozwanej spółki, świadek ten bowiem przedstawił przebiegł wzajemnej współpracy stron, obrazując sposób zawarcia poszczególnych umów sprzedaży oraz ich wykonania. Świadek A. Ł. po okazaniu mu treści faktury VAT wystawionej przez powoda skojarzył pozwaną spółkę. Podniósł, że pozwany był klientem, który składał zamówienia w sposób telefoniczny. Wskazał, że przy tego typu dostawach, tj. z odroczonym terminem płatności, zawsze żądał pieczętki klienta na fakturze (k. 71). Podnieść trzeba, że sam fakt, iż świadek ten był pracownikiem powoda nie stanowił podstawy do uznania tych zeznań za niewiarygodne. Ocena taka byłaby bowiem uzasadniona tylko w sytuacji sprzeczności tego dowodu z jakimkolwiek innym dowodem przeprowadzonym w sprawie, taka zaś sprzeczność nie zachodziła.

Przedstawiony przez tego świadka sposób współpracy stron wynikał pośrednio także z przedłożonych przez powoda faktur nr (...) z dnia 17.12.2010 r. (k. 53) i nr (...) z dnia 3.06.2011 r. (k. 54), w odniesieniu do których pozwany nie kwestionował faktu zapłaty należności z nich wynikających. Skoro zatem na przedłożonej przez powoda wraz z pozwem fakturze VAT również widniała pieczętka firmowa pozwanej spółki, to zasadnym jest stanowisko Sądu Rejonowego, wywodzone z treści art. 231 k.p.c., co do zawarcia pomiędzy stronami umowy o treści wynikającej z tego dokumentu rozliczeniowego.

Rację ma skarżący, że sam fakt wcześniejszego zawarcia przez strony umów sprzedaży nie stanowił sam w sobie wystarczającego dowodu do przyjęcia, że strony łączyła umowa sprzedaży o treści odzwierciedlonej w wystawionej przez powoda fakturze VAT nr (...) z dnia 3.09.2011 r. Stwierdzić jednakże trzeba, że przy ocenie dowodu z tej faktury nie można było pomijać postawy pozwanego zaprezentowanej zarówno przed wszczęciem postępowania w sprawie, jak i w toku procesu. Zaakcentowania w tym względzie wymaga, że stosownie do art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług VAT podatnicy są obowiązani wystawić fakturę stwierdzającą w szczególności dokonanie sprzedaży, datę dokonania sprzedaży, cenę jednostkową bez podatku, podstawę opodatkowania, stawkę i kwotę podatku, kwotę należności oraz dane dotyczące podatnika i nabywcy. Zgodnie do art. 19 ust. 4 tej ustawy, jeżeli dostawa towaru lub wykonanie usługi powinny być potwierdzone fakturą, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wystawienia faktury, nie później jednak niż w 7 dniu, licząc od dnia wydania towaru lub wykonania usługi. Jak wynika z powyższych regulacji wystawienie faktury ma wpływ na powstanie obowiązku podatkowego. Wskazać trzeba, że zazwyczaj w obrocie gospodarczym faktura jest dokumentem stwierdzającym zawarcie i wykonanie przez sprzedawcę łączącej strony umowy, mniej prawdopodobna jest sytuacja, kiedy faktura stwierdzająca obowiązek zapłaty ceny nie odpowiada treści umowy i spełnieniu przez sprzedawcę świadczenia wzajemnego, wystawienie bowiem faktury zawierającej nieprawdziwe informacje pociąga za sobą odpowiedzialność karną skarbową. Ponadto faktura stanowi podstawę dla nabywcy towaru lub usługi do odliczenia podatku naliczonego - z art. 86 ust. 2 pkt 1 tej ustawy wynika, że podatkiem naliczonym jest kwota wynikająca z faktury, zaś stosownie do art. 86 ust. 10 pkt 1 prawo do obniżenia kwoty podatku należnego powstaje w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę. Należy zauważyć, że prawo do odliczenia wiąże się tylko z otrzymaniem faktury dokumentującej rzeczywisty obrót gospodarczy. A contrario zatem w przypadku przesłania faktury VAT nie dokumentującej rzeczywistego obrotu gospodarczego nabywca wskazany w tej fakturze winien ją odesłać. Inaczej rzecz ujmując za sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego jest uznanie, że przedsiębiorca, który nie zawarł umowy sprzedaży o treści odpowiadającej nadesłanej mu fakturze VAT, przyjmie ją pomimo braku zaistnienia tego zdarzenia prawnego. Skoro zatem pozwany przyjął przedmiotową fakturę i jej nie odesłał, to tym samym należało wnioskować, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy sprzedaży oraz jej wykonania przez powoda.

Dodać wypada, że stosownie do art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, pod pojęciem których ujmuje się również faktury VAT. W niniejszej sprawie pozwany nie kwestionował faktu zaksięgowania kwoty podanej w tej fakturze, co przy braku jej odesłania prowadzi do przyjęcia, że zaakceptował jej treść.

Pozostając przy tej fakturze wskazać trzeba, że z jej treści wynika, iż towar ujęty w tym dokumencie został odebrany bez zastrzeżeń (k. 11). Pozwany zaś, co zostało wskazane już powyższej, nie kwestionował faktu doręczenia tej faktury. Jak wynikało z zeznań świadka A. Ł. dostawa towaru następowała równocześnie z wręczeniem faktury (k. 71). Wywieść zatem należy, że z momentem doręczenia tej faktury pozwany znalazł się w posiadaniu spornego towaru.

Powyższej konkluzji o prawidłowości dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie mogły niweczyć także twierdzenia skarżącego o tym, że osoba składająca zamówienie i odbierająca towar nie była upoważniona do dokonania tych czynności w jego imieniu. Treść zeznań świadka A. Ł. świadczyła o tym, że towar ten był zamawiany przez pracownika pozwanego telefonicznie. Odbiór był także wykonywany przez pracownika skarżącej (k. 71). Powyższe niewątpliwie miało na celu ułatwienie wzajemnej współpracy stron. Trudno jest bowiem oczekiwać, aby to każdorazowo członek zarządu pozwanej spółki, uprawniony zgodnie z odpisem KRS do jej reprezentacji, składał zamówienie na towar oraz dokonywał jego fizycznego odbioru. Regułą jest, że owe czynności faktyczne wykonywane są przez upoważnionych do tego pracowników osoby prawnej. Za nieprawdopodobne przy tym jawi się uznanie, że jakaś nieznana pozwanemu osoba posługuje się jego pieczęcią firmową składając zamówienie, pozwany zaś następnie nie wiedząc o rzekomym zamówieniu przyjmuje wystawioną przez powoda fakturę, nie dokonując jej odesłania oraz nie reaguje na wezwania do zapłaty należności z niej wynikającej. Bierność pozwanego w tym zakresie pozwala na przekonanie, że zamówienie to, jak i odbiór towaru, zostało dokonane przez osobę do tego przez niego upoważnioną.

Wobec prawidłowości dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie znajdowały uzasadnienia zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego.

Z powyższych względów - na podstawie art. 385 k.p.c. - Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną.

Z uwagi na to, że powód wygrał proces w całości, to o kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. oraz przy zastosowaniu § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.